

وزارت صنعت، معدن و تجارت
معاونت آموزش، پژوهش و فناوری

طرح ملی توانمندسازی تولید و توسعه اشتغال پایدار (تاپ)

آذر ۱۳۹۸

۱. مقدمه

براساس آمار منتشرشده توسط یونسکو در سال ۲۰۱۵، ایران از نظر تعداد فارغ‌التحصیلان رشته‌های فنی‌مهندسی پس از آمریکا و روسیه در رتبه سوم جهان قرار گرفته است، لکن این توسعه کمی تاکنون آن‌طور که باید در رشد اقتصادی کشور نمود پیدا نکرده است. این موضوع در شاخص‌های جهانی از جمله رقابت‌پذیری جهانی مشهود است، به طوری که براساس آخرین گزارش منتشرشده توسط مجمع جهانی اقتصاد، ایران از نظر وجود دانشمندان و مهندسان حائز رتبه ۵۵ و از نظر جذب فناوری در بنگاه‌ها حائز رتبه ۱۱۸ در میان ۱۳۷ کشور می‌باشد. بنابراین، این سرمایه‌های عظیم انسانی باید در قالب تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه به گونه‌ای درست هدایت شده و اثربخشی اقتصادی آن‌ها افزایش یابد. در این راستا «طرح توانمندسازی تولید و توسعه اشتغال پایدار (تاپ)» با هدف بهره‌برداری بهینه از ظرفیت بنگاه‌های تولیدی و خدماتی و به‌کارگیری توانمندی‌های دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فارغ‌التحصیلان مشمول نظام وظیفه سربازی در رفع نیازهای پژوهشی و فناورانه آن‌ها تعریف شده تا در یک مکانیزم برد-برد پیشرفت اقتصادی کشور محقق شود.

۲. هدف اصلی

هدف این طرح، توسعه دانش بنیان بنگاه‌ها از طریق بهره‌مندی از دانشجویان تحصیلات تکمیلی، ارتقاء سطح مهارت فارغ‌التحصیلان مشمول خدمت سربازی، تقویت ارتباط و تعامل بین صنعت و دانشگاه با هدف کاربردی شدن دانش و یافته‌های جدید علمی و فناوری اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی، ارتقاء توان فنی و مهندسی بنگاه‌های صنعتی، معدنی و تجاری و ظرفیت‌سازی اشتغال از طریق خلق ارزش افزوده جدید و تأمین اشتغال زایشی و پایدار می‌باشد.

۳. اهداف فرعی

- ❖ ایجاد و تقویت ارتباط و تعامل بین صنعت و دانشگاه
- ❖ ایجاد تحرک در طرف تقاضای فناوری
- ❖ جهت‌دهی و هدایت پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی
- ❖ ارتقای سطح مهارت دانشجویان و سربازان تحصیل‌کرده و آمادگی آن‌ها برای حضور در محیط کار متناسب
- ❖ گسترش فعالیت‌های تحقیق و توسعه (R&D) در بنگاه‌های اقتصادی
- ❖ جذب متناسب دانشجویان دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی
- ❖ فراهم آوری زمینه‌های رسوخ دانش و فناوری های جدید در بنگاه‌های اقتصادی
- ❖ بهسازی و جهت‌دهی به بنگاه‌های تولیدی در مسیر پیشرفت اقتصادی کشور
- ❖ خلق ارزش افزوده جدید از طریق توسعه تولید کالا، خدمات و عملکرد دانش بنیان
- ❖ تقویت کارآفرینی، اشتغالزایی و افزایش فرصت‌های شغلی جدید
- ❖ افزایش بهره‌وری در بخش تولید صنعتی و خدمات

۴. کلیات و تعاریف:

با توجه به لزوم آشنایی تمامی کاربران این فرآیند و یکپارچه‌سازی و مختصرسازی عبارتها و عناوین که اغلب نیاز به تکرار دارند، توضیحات لازم درخصوص هریک از واژه‌ها و کلمات کلیدی ارائه می‌گردد.

وزارت صمت: وزارت صنعت، معدن و تجارت

وزارت عتف: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه آزاد: دانشگاه آزاد اسلامی

طرح: منظور طرح توانمندسازی تولید و توسعه اشتغال پایدار (تاپ) می باشد.

طرف عرضه: شامل همه کسانی که در این طرح "دانشجو"، "استاد" و یا "سرباز" نامیده شده و از طریق ثبت نام در "سامانه تاپ" واجد شرایط تشخیص داده شده و وارد طرح می شوند.

طرف تقاضا: کلیه بنگاه‌های فعال خصوصی، عمومی و دولتی دارای مجوز از مراجع (صنعت، کشاورزی و خدمات)، که تقاضای نیروی انسانی و نیازهای پژوهشی و فناورانه خود را در سامانه تاپ وارد نموده و در چارچوب طرح قرار می‌گیرند.

سامانه تاپ: سامانه‌ای که برای صرفه‌جویی در زمان، تسهیل تعاملات، ارزیابی و نظارت در قالب طرح تاپ ایجاد شده و متقاضیان طرف عرضه و تقاضا و ارکان سیاستگذار، برنامه‌ریز و ناظر با سطوح مختلف دسترسی از آن استفاده می‌کنند. این سامانه دارای قابلیت دریافت، طبقه‌بندی، پردازش، رصد و پایش داده‌های دو سطح طرف تقاضا و طرف عرضه بوده و همچنین دارای قابلیت‌های هوشمند پیوند و تطبیق داده‌ها نیز می باشد. این سامانه پیش از اجرای طرح توسط وزارت صمت با همکاری وزارت عتف، دانشگاه آزاد و ستاد کل نیروهای مسلح راه‌اندازی می‌شود.

بنگاه متقاضی: کلیه بنگاه‌های فعال خصوصی، عمومی و دولتی که در سامانه تاپ ثبت نموده و بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف تقاضا مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت پذیرفته شده باشند و تمایل دارند به حداقل یکی از سه حالت زیر اقدام نمایند:

- ❖ رفع نیاز بنگاه از طریق تعریف پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی و حضور دانشجویان در بنگاه در مدت زمان معین.
- ❖ رفع نیاز بنگاه از طریق حضور اعضاء هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و تعریف پروژه در بنگاه در مدت زمان معین.
- ❖ به‌کارگیری دانش‌آموختگان مشمول خدمت سربازی در بخش‌های تخصصی و مرتبط.

دانشجوی تاپ: دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی کشور در همه رشته‌ها که بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف عرضه مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت در طرح تاپ پذیرفته شده باشند.

سرباز تاپ: داوطلبان خدمت دانش‌آموخته کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری که بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف عرضه مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت در طرح تاپ پذیرفته شده باشند.

استاد تاپ: داوطلبان یا اعضاء هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی (دارای مجوز از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) که در قالب طرح پسادکترای صنعتی و فرصت مطالعاتی و یا بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف عرضه مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت در طرح تاپ پذیرفته شده باشند.

طرح پسادکترای صنعتی: طرح مشترک فیما بین وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به منظور تقویت مهارت‌های عملی در محیط واقعی کار برای اعضا و داوطلبان عضویت در هیئت علمی مراکز آموزش عالی تدوین و آیین‌نامه آن به شماره ۶۰/۲۶۸۷۶۲ مورخ ۹۳/۱۲/۲۴ ابلاغ شده است.

طرح فرصت مطالعاتی: طرحی است که در قالب که آن اعضای هیئت علمی واجد شرایط مراکز آموزش عالی برای مدتی معین به منظور انجام مطالعات و تحقیقات مشترک در بنگاه‌های تولیدی و تجاری حضور می‌یابد و آیین‌نامه آن به شماره ۶۰/۲۶۸۷۷۳ مورخ ۹۳/۱۲/۲۴ ابلاغ شده است.

کمک هزینه: وجهی است که تحت عنوان کمک هزینه برای اجرای پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری به دانشجویان، و همچنین به عنوان حق مشاوره به استادان راهنما و مشاور یا استادان تاپ و یا به عنوان حقوق ماهیانه به سربازان پرداخت می‌شود.

معاونت آموزشی: معاونت آموزشی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی

معاونت پژوهشی: معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی

سازمان صمت استانی: سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها

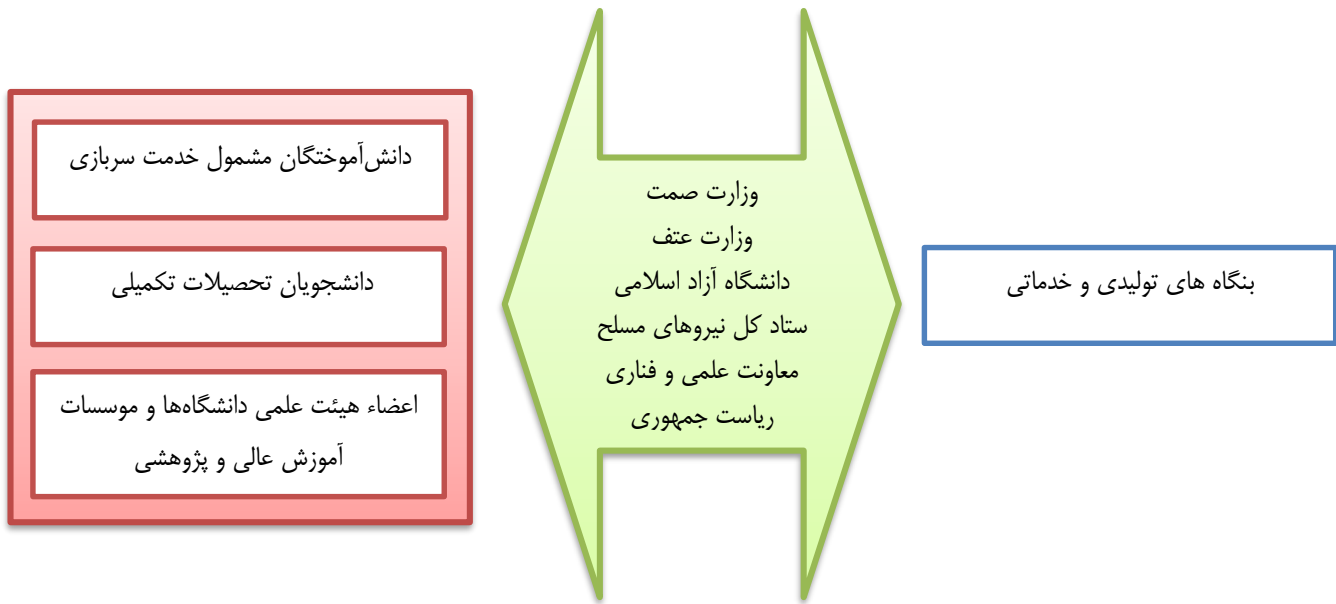
ستاد کل: ستاد کل نیروهای مسلح

موضوع پژوهشی: مسئله یا نیاز بنگاه متقاضی که از طریق راهکار پژوهشی یا فناورانه قابل رفع می‌باشد.

توانمندسازی: عبارت از افزایش توانمندی هر دو طرف عرضه و تقاضا از طریق رسوخ فناوری در بنگاه و ارتقاء سطح آن و همچنین افزایش سطح مهارت و دانش عملی دانشجویان، استادان و دانش‌آموختگان دانشگاهی

۵. فرایند اجرایی طرح

این طرح در سه بخش برای دانش‌آموختگان مشمول خدمت سربازی که تمایل دارند دوران خدمت سربازی خود را در بنگاه‌های اقتصادی بگذارانند، دانشجویان تحصیلات تکمیلی که تمایل دارند پایان‌نامه‌های خود را به صورت مسأله‌محور انجام دهند و داوطلبان یا اعضاء هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی که مایلند در قالب طرح پسادکترای صنعتی و فرصت مطالعاتی در بنگاه‌های صنعتی و معدنی، انجام پروژه‌های مستقل یا مشترک فعالیت نمایند، اجرا می‌شود.

شکل ۱: فرایند اجرایی طرح تاپ

۱-۵- ساختار اجرایی طرح برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فارغ التحصیلان مشمول خدمت سربازی

به منظور تسهیل امور و اجرای فرآیندها، ساختار طرح به صورت زیر تعیین می‌شود:

۱-۵-۱- کمیته راهبری

۱-۱-۱-۵- اعضا

- ✓ معاون آموزش، پژوهش و فناوری وزارت صمت
- ✓ رئیس مرکز توسعه فناوری و صنایع پیشرفته
- ✓ معاون طرح و برنامه وزارت صمت
- ✓ معاون امور صنایع وزارت صمت
- ✓ معاون امور معادن و صنایع معدنی
- ✓ معاون امور اقتصادی و بازرگانی
- ✓ رئیس سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران
- ✓ معاون آموزشی وزارت عتف
- ✓ معاون پژوهشی وزارت عتف
- ✓ معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی
- ✓ معاون پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی

- ✓ نماینده ستاد کل نیروهای مسلح
- ✓ نماینده معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور
- ✓ نماینده اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی، انجمن‌ها یا نمایندگان بخش خصوصی تولیدی
- ✓ رئیس یکی از دانشگاه‌های معتبر کشور

۲-۱-۱-۵- شرح وظایف

- ✓ تعیین سیاست‌های سالانه اجرای طرح
- ✓ هدایت و نظارت طرح در سطح کلان
- ✓ تصویب آئین‌نامه‌ها، فرم‌ها و قراردادهای طرح
- ✓ نظارت کلی بر نحوه اجرای طرح و رفع چالش‌ها و موانع
- ✓ تعیین محل تأمین منابع مالی برای اجرای طرح
- ✓ تعیین محل تأمین کمک هزینه تحصیلی

توضیح: جلسات کمیته راهبری هر سه ماه یکبار برگزار می‌گردد. به فراخور موقعیت، با هماهنگی دبیرخانه متمرکز، امکان برگزاری جلسات بیشتر وجود دارد.

۲-۱-۲-۵- دبیرخانه متمرکز

دبیرخانه متمرکز طرح در مرکز توسعه فناوری و صنایع پیشرفته معاونت آموزش، پژوهش و فناوری تشکیل می‌گردد.

۱-۲-۱-۵- شرح وظایف

- ✓ هماهنگی برگزاری جلسات کمیته راهبری
- ✓ تهیه آئین‌نامه‌ها، فرم‌ها و چارچوب قراردادهای آماده‌سازی آن‌ها برای ابلاغ از طریق کمیته راهبری
- ✓ احصاء چالش‌ها و موانع اجرای طرح
- ✓ ارائه راهکارهای اجرای مناسب طرح
- ✓ ارتباط با دبیرخانه‌های استانی و انعکاس نیازها و مشکلات به کمیته راهبری
- ✓ پایش طرح و تهیه گزارش‌های شش ماهه از نحوه اجرای طرح برای ارائه به کمیته راهبری

توضیح: جلسات دبیرخانه متمرکز به صورت ماهانه برگزار می‌گردد. به فراخور موقعیت، امکان برگزاری جلسات بیشتر وجود دارد.

۳-۱-۵- دبیرخانه‌های استانی

دبیرخانه‌های استانی طرح در سازمان‌های صمت استانی و با حضور نمایندگان شهرک‌های صنعتی استان، دانشگاه‌های معتبر استان (دولتی و آزاد)، اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی برگزار می‌گردد.

۱-۳-۱-۵- شرح وظایف

- ✓ برگزاری جلسات استانی طرح
- ✓ ارائه چالش‌ها و موانع اجرای طرح در استان
- ✓ ارتباط با دبیرخانه متمرکز و انعکاس نیازها و مشکلات
- ✓ پایش طرح در سطح استان و تهیه گزارش‌های ماهیانه از نحوه اجرای طرح و ارائه به دبیرخانه متمرکز
- ✓ حضور در جلسات مصاحبه میان بنگاه و دانشجو/سرباز متقاضی
- ✓ رسیدگی به شکایات طرفین

توضیح: جلسات دبیرخانه استانی به صورت ماهانه برگزار می‌گردد. به فراخور موقعیت، با هماهنگی دبیرخانه استانی، امکان برگزاری جلسات بیشتر وجود دارد.

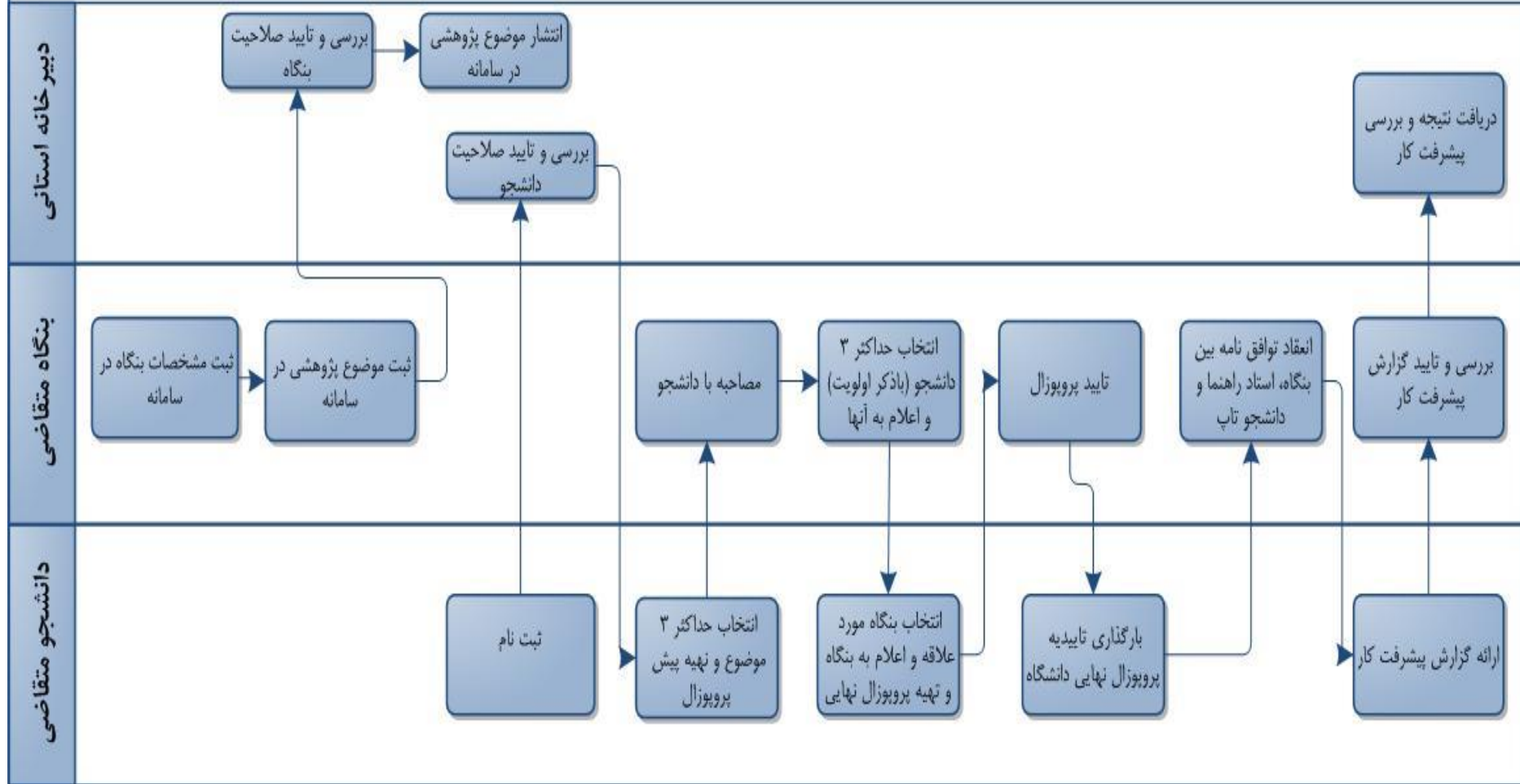
۲-۵- فرآیند اجرایی طرح دانشجویی تاب

در این بخش فرآیند اجرایی برای دانشجویانی که پایان‌نامه تحصیلات تکمیلی آن‌ها هدفمند، مسأله‌محور و مأموریت‌گرا بوده و براساس نیاز یک بنگاه تولیدی یا خدماتی (موضوع پژوهشی) تعریف شده، ارائه می‌گردد.

توضیحات:

- ✓ هر دانشجو طبق آئین‌نامه تحصیلات تکمیلی پیش از ورود به مرحله مصاحبه، باید موضوع پژوهشی را به تأیید استاد راهنمای خود رسانده باشد.
- ✓ بنگاه‌های متقاضی حضور در طرح بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف تقاضا مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط سازمان صمت استانی مورد بررسی و تأیید قرار می‌گیرند.
- ✓ موضوع پژوهشی (نیاز پژوهشی یا فناورانه) یک بنگاه باتوجه به گستردگی ممکن است در قالب یک یا چند پایان‌نامه قابل رفع باشد.
- ✓ طراحی سامانه به گونه‌ای انجام می‌شود تا در مرحله مصاحبه، دانشجویان بومی در اولویت قرار گیرند.
- ✓ تمامی مراحل فوق در کارتابل نماینده سازمان صمت استانی و نماینده معاونت آموزشی/پژوهشی دانشگاه قابل مشاهده می‌باشد.
- ✓ چارچوب ارائه موضوع پژوهشی (نیاز بنگاه)، گزارش‌دهی، پیش‌پروپوزال و توافق‌نامه میان بنگاه متقاضی و دانشجو در دبیرخانه متمرکز تهیه و پس از تأیید کمیته راهبری ابلاغ می‌شود.

فرآیند اجرایی دانشجو تاپ

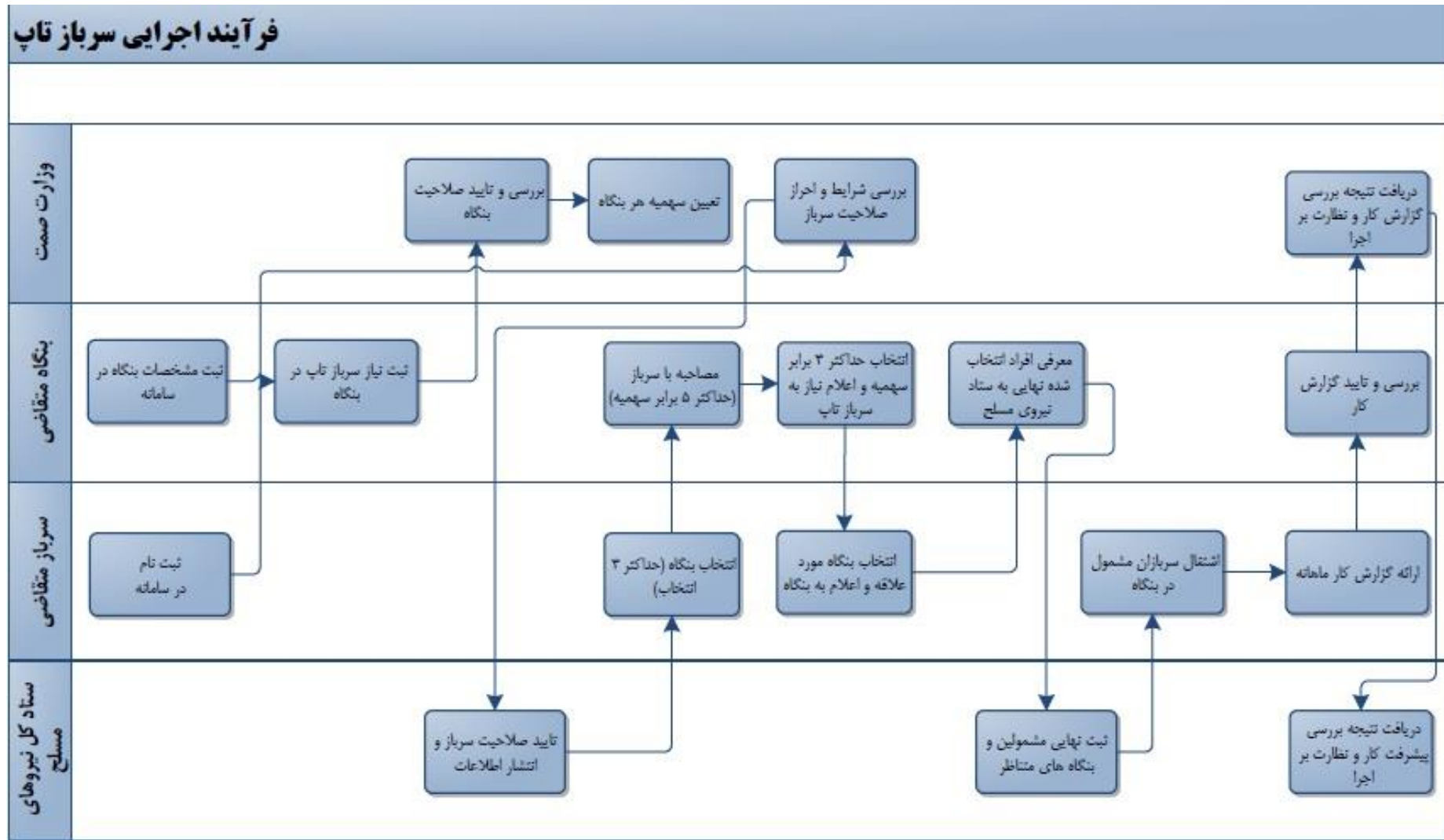

۳-۵- فرآیند اجرایی طرح سرباز تاپ

در این بخش فرآیند اجرایی برای فارغ‌التحصیلان مشمول خدمت سربازی که تمایل دارند تمام یا بخشی از دوره خدمت سربازی خود را در واحدهای تولیدی و خدماتی مرتبط سپری نمایند، ارائه می‌گردد.

توضیحات:

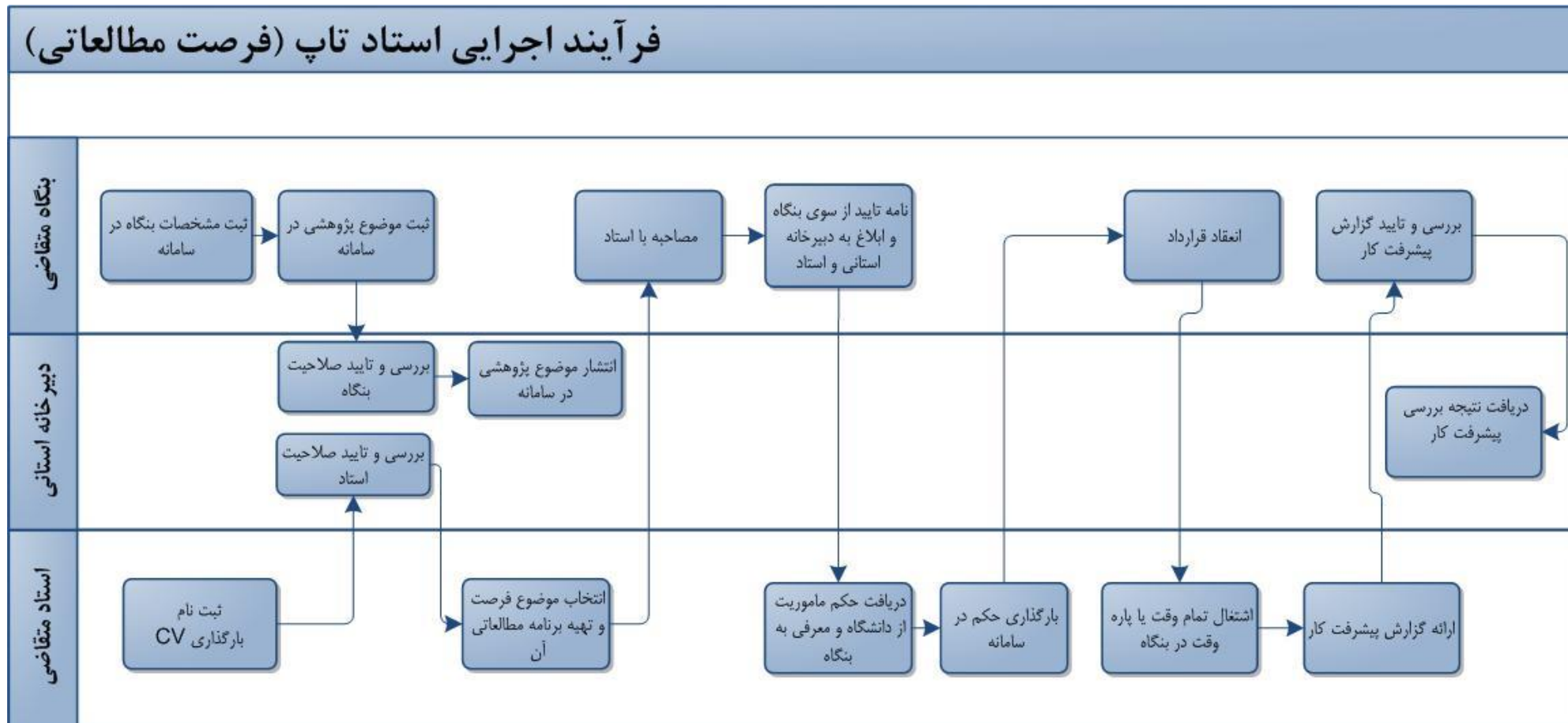
- ✓ سربازان متقاضی بایستی در نزدیکترین زمان اعزام نسبت به ثبت نام در سامانه اقدام نمایند.
- ✓ سربازمشمول طرح بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف عرضه که توسط دبیرخانه متمرکز تهیه و از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت ابلاغ می‌گردد، برای بکارگیری در طرح تأیید می‌گردند.
- ✓ بنگاه‌های متقاضی حاضر در طرح بر اساس شیوه‌نامه سنجش صلاحیت طرف تقاضا مصوب وزارت صنعت، معدن و تجارت توسط سازمان صمت استانی مورد بررسی و تأیید قرار می‌گیرند.
- ✓ بنگاه‌های متقاضی مکلفند مشمولین را درحوزه‌های تخصصی متناسب با رشته تحصیلی و سوابق و با اولویت واحدهای تحقیق و توسعه و نوآوری به کارگیرند.
- ✓ تمامی مراحل فوق در کارتابل نماینده سازمان صمت استانی و نماینده ستاد کل نیروهای مسلح قابل مشاهده می‌باشد.
- ✓ طراحی سامانه به گونه‌ای صورت می‌پذیرد تا در مرحله مصاحبه، دانشجویان بومی در اولویت قرارگیرند.
- ✓ چارچوب گزارش‌دهی و قرارداد میان بنگاه متقاضی و سرباز در دبیرخانه متمرکز تهیه و پس از تأیید کمیته راهبری ابلاغ می‌شود.
- ✓ بنگاه و سرباز مکلفند گزارش فعالیت‌های خود را به صورت ماهانه از طریق سامانه به سازمان صمت استانی و ستاد کل نیروهای مسلح اعلام نمایند.

۳-۵- فرآیند اجرایی طرح استاد تاپ

۱-۳-۵- فرآیند اجرایی فرصت مطالعاتی

در این بخش فرآیند اجرایی برای اعضای هیئت علمی واجد شرایط مراکز آموزش عالی که تمایل دارند برای مدتی معین به منظور انجام مطالعات و تحقیقات مشترک در بنگاه‌های تولیدی و تجاری حضور یابند، ارائه می‌گردد.

۲-۳-۵- فرایند اجرایی پسادکتری صنعتی

در این بخش فرآیند اجرایی برای اعضا یا داوطلبان عضویت در هیئت علمی مراکز آموزش عالی که می‌بایست برای مدتی معین به‌منظور انجام مطالعات و تحقیقات مشترک در بنگاه‌های تولیدی و تجاری حضور یابند، ارائه می‌گردد

